

demersul său o reprezintă, la Odeon, partitura muzicală special creată de Ada Milea. Actriță (în rolul *Surorii*) și interpretează propriile songuri, ea se pricepe să arunce în aer emoțiile sau, dimpotrivă, să le condenseze până la limita suportabilului. Parodice, persiflante, irezistibile, numerele de music-hall („Mic ca un scaun” sau „Ce ne place să mâncăm” sunt aplaudate ca atare) devin, și cu ajutorul coregrafului Răzvan Mazilu, puncte de reper ale montării.

Fantezia scenografei Alina Herescu se dezlănțuie într-o isterie a culorilor, un amestec voit al genurilor (circ, varieteu, comedie neagră), mai ales în linia costumelor. Kitsch-ul, parodia, emfaza sunt cultivate cu voluptate și în decorul compus din câteva piese multifuncționale, plantate pe o scenă aerisită și eclerată cu știință. Cunoscută fiind contribuția lui Afrim la grafica afişelor sale, e greu de spus cui aparține, de fapt, compoziția plastică a cadrelor, cu fereastra decupată în prima treime a fundalului, sugerând, dintr-o dată, și casa-vagon de circ, și orizonturile străbătute.

Un outsider al sistemului teatral nu cu mult timp în urmă, Radu Afrim începe să se impună prin promovarea unui stil de joc aparte, reperabil acum și la actori consacrați ai Teatrului Odeon. Vulcanica Adriana Trandafir (*Mama*) și cameleonicul Ionel Mihăilescu (*Tatăl*) se „dedau” cu plăcere totală jocului în răspăr, imprevizibil, gesticulației dezarticulate, care poartă marca Afrim. Dacă Oana Ștefănescu e planturoasa și clarvizionara *mătușă Reti*, Pavel Bartoș și Gabriel Pintilei creează delicioase apariții episodice, precum *copilul Eric* și *Frau Hitz*.

Radu Afrim se lasă sedus de *povestea copilului din mămăligă*, cu nenumăratele ei variante la fel de teribile, menite să exorcizeze atrocitatea lumii, spaimile copilăriei. Și sfârșește prin a spune el însuși o poveste despre magia privirii dintâi, împiedicând inocența să „fiarbă” în miezul coșmarurilor pe care le fabricăm fiecare dintre noi.

Teatrul Odeon, București – De ce fierbe copilul în mămăligă de Aglaja Veteranyi. Dramatizarea: Radu Afrim. Traducerea: Nora Iuga. Scenografia: Alina Herescu. Songuri: Ada Milea. Consultanț mișcare scenică: Răzvan Mazilu. Distribuția: Adriana Trandafir, Ionel Mihăilescu, Antoaneta Zaharia, Ada Milea, Oana Ștefănescu, Pavel Bartoș, Gabriel Pintilei, Dan Iosif, Marius Manea, Victor Cociorbă.

Cristina MODREANU

Spectacolul fără suflet

Dragoș Galgoțiu se numără, fără îndoială, printre regizorii de la noi – puțini, de altfel – care au inteligența și cultura de a-și pregăti foarte serios demersurile artistice. Chiar lucrul în echipă cu un scenograf ca Vittorio Holtier, și el înclinat spre construirea unor edificii de simboluri în spectacolele la care lucrează, este un semn al nevoii de conceptualizare exhibită pe scenă de acest creator. Este, de aceea, fascinant felul în care tot acest consum de idei, de raționamente, aproape de calcul, ai zice, ajunge să excludă din spectacolele rezultate acel „ceva” care traversează o producție cu adevărat reușită, asemeni sufletului ce animă trupul omului. Am văzut asta, cu uimire, la spectacolul montat acum câțiva ani de cei doi la Bulandra – *Regele Lear* de W. Shakespeare, cu Victor Rebengiuc în rolul principal; am revăzut-o, cu tristețe, în această stagiune la Odeon, cu *Arden din Faversham*.

Această tragedie casnică, una dintre primele care aduce în scenă – sub pana unui anonim căruia i-au fost asociate nume celebre – un banal triumphi conjugal care

deraiază și sfârșește în crimă, pare astăzi depășită. Piesa e plină de elemente arhiuzitate în soap-opera, redată simplu, fără sofisticare și fără preocuparea de a surprinde. Subiectul în sine – fapta femeii adulterine care își masacrează soțul cu ajutorul amantului și al unor criminali plătiți – era, la vremea aceea, suficient de revoltătoare ca să nu mai fie nevoie de altceva decât de spunerea poveștii. Ceea ce are piesa în plus, elementul inovator, s-ar putea spune, este asocierea umorului cu această temă tragică în esență. Încercările repetate ale asasinilor angajați de a pune capăt vieții soțului înșelat, eșuate lamentabil, sunt sursa de comic care a făcut ca piesa să fie catalogată drept „prima comedie thriller” a literaturii universale.

Iată datele, urmează demonstrația: spectacolul reușește să surprindă bine atmosfera de promiscuitate din căminul lui *Arden*, întreținută de soția lui, *Alice*. Decorul ajută mult în acest sens – în proscenium sunt înghesuite pe jos saltele groase și perne, ca într-un așternut proaspăt părăsit de trupuri calde. Saltelele nu lasă personajele să se miște în voie, funcționând ca o mlaștină care te silește să te afunzi în ea sau ca nisipurile mișcătoare. Singură *Alice* se simte bine între ele, cu rochia ei doar pe jumătate îmbrăcată (sau pe jumătate dezbrăcată), așteptându-și amantul pe acest tărâm nesigur, înșelător. Rochia ei desfăcută duce cu gândul la păcatul recent consumat, iar nerăbdarea de a păcătui din nou i se citește pe chip și în ținută. Sunt reușite scenele dintre *Alice* (Cătălina Mustăță) și *Mosbie* (Marius Stănescu), jucate cu febrilitate, patimă și neliniște, plus ceva remușcare, repede înăbușită în săruturi. Din păcate, în celălalt talger al balanței, ce ar fi trebuit să aducă echilibrul spectacolului, nu prea ai ce să pui. Scenele comice n-au pic de haz. Ideea bună a personajului monstruos, straniu dublat, amintind de erorile genetice interpretate în Evul Mediu ca semne rău-prevestitoare, nu e deloc exploatată. Simpla apariție nu impresionează pe nimeni, mai ales că cei doi actori, strânși într-un singur costum (Constantin Cojocaru și Gabriel Pintilei), fac mari eforturi pentru menținerea echilibrului, prin urmare nu se mai pot concentra asupra interpretării. Gustul regizorului pentru neobișnuit e dovedit și de prezența în scenă a unui pitic în rolul lui *Greene* (Constantin Cojocaru) și a dublului său feminin, pe post de judecătoare, în finalul, deloc reușit (fără suspans și „detonare”) al spectacolului. Ceva mai bine se descurcă Pavel Bartoș în rolul lui *Michael*, altfel grupul asasinilor trece prin scenă ca și cum n-ar fi. Mai bine n-ar fi fost deloc grupul actorilor – simbolic, un fel de conștiință colectivă, o amenințare „metafizică” a felului în care memoria nu poate fi ucisă, chiar dacă iertarea e, la o adică, posibilă. Imposibilă e însă maniera de aducere în scenă a acestei „tagme”, reprezentată aici de câțiva inși (de fapt inse – Rodica Mandache, Virginia Rogin, Jeanine Stavarache, plus Mugur Arvunescu) violent colorați, ale căror talente sunt parodiate grosier.

Grav, la nivelul concepției, este faptul că registrele sunt amestecate și nu stârnesc, din acest motiv, reacții clare. Nu te cuprind fiorii când crima este pregătită „la rece” (pe cine să mai impresioneze așa ceva astăzi, când vezi atâtea crime, mult mai feroce, la televizor, seară de seară?), iar scenele comice nu produc râsul eliberator care să contrabalanseze tragicul și să-l potențeze prin comparație. Așa se face că resorturile interioare ale spectacolului, insuficient reglate, fac să scârțâie întregul, chiar dacă existau premisele ca acesta să „meargă” uns. (Vezi piesa centrală a decorului semnat de Holtier – un edificiu octogonal, inspirat din cel descris de Umberto Eco în *Numele trandafirului*, coloana sonoră în care regizorul a inclus prelucrări ale unor piese cu sonorități gotice aparținând grupului rock *Metallica* și, mai ales, interpretarea Cătălinei Mustăță și a lui Marius Stănescu).

Din păcate, peste toate aceste elemente, de bună calitate fiecare, se ridică întrebarea care iese uneori, din sertarele minții spectatorului în timpul derulării unui spectacol care nu te ține captiv – întrebarea simplă: „de ce?”. Dincolo de edificiul pe de-a-ntregul profesionist al montării nu poți să nu te întrebi „care este

miza?" Ce demonstrație era de făcut? Cui și ce anume spune acum *Arden din Kent*? Pe cine face să se cutremure această piesă, acest spectacol? Fiindcă avem, din păcate, atât de multe care ne lasă indiferenți.

Antoaneta IORDACHE

Un vis mimetic, la Oradea...

Tentația de a fi în ton cu *mediul* (teatral) e prea vizibilă în montarea orădeană. Actualizarea clasicilor, scenarizarea textelor dramatice arhijucate, toate acele intervenții asupra piesei pe care le practică deja de un deceniu regizorii noștri importanți sunt, prin însumare și prin succes, un vector cultural: un „tren” (ca să nu zic: un *trend*). Prelungind puțină teorie cuvenită cazului orădean, să mai spunem și că, în cultură, în general, imitarea măștrilor este un loc comun. Trist lucru devin, în context, imitațiile neizbutite; foarte iritante – nereușitele care defilează în haina lor de împrumut cu aroganță.

Fantasticul *Vis shakespearean* se transformă, cu voia regizorului Ion Sapdaru și a scenografului ieșean Mihai Pastramagiu adus de regizor la Oradea să-i susțină vedenia, într-o complicată cursă a premiselor unui coșmar orășenesc, pesemne newyorkez. Lume interlopă, cărucioare de handicapat, machiaje punk, soldați cu masca de gaze pe figură, salvări, elicoptere, femei pe roțile – rase-n cap –, salopete în culori de camuflaj etc. Un amărât găsește într-un tomberon *Visul...*, începe să citească. Urmează promisiunile coșmarului. Scena este prost luminată, costumația – literalmente – o aiureală fără accent, în nuanțe plicticoase. Se fac, din loc în loc, completări diletante la text. Undeva, pe la mijlocul montării, ca să nu se piardă legătura cu actualitatea fierbinte, se tot repetă: „*Efectiv, naspa!*”. Undeva spre finalul montării, scena „se exprimă” și în legătură cu viața teatrală de la noi, azi, în propoziții din care trebuie să înțelegem că lucrurile sunt greșit orânduite: cei din Capitală primesc lauri nemeritați, iar provincia, bietul ei geniu luptător și nerecunoscut, abia-abia răsuflă, în instituții gata să se desființeze.

Față în față cu propunerile așa-zis „de actualizare” ale lui Sapdaru, nu poți fi decât neinteresat, la acest spectacol. Nimic din ce lansează nu duce la vreun sens, nu fructifică scenic. Coșmarescul inițial se răsucește, pe parcurs, în comicărie ieftină și vulgară. Discursul despre viața teatrală – ce conține câteva adevăruri – apare ca o adăugire țăfnoasă, după un șir lung de lucruri nefinalizate și un alt șir lung de intervenții sărmane cu duhul asupra textului shakespearean. Păcat de actori!...

O confuzie cu pretenții mai absurde decât aceasta de la Oradea, dacă mă gândesc bine, n-am văzut de multă vreme. Poate doar *Iona* (de la Teatrul Național din Timișoara), cu Ioan Ieremia regizor și Ioan Ieremia în rolul titular, să fi fost „per total”, vorba lui Mazilu, mai ineptă.

Teatrul de Stat din Oradea – *Visul unei nopți de vară* de William Shakespeare. Regia și ilustrația muzicală: Ion Sapdaru. Scenografia: Mihai Pastramagiu. Costume: Alina Dincă. Coregrafia: Victoria Bucun. Distribuția: George Voinescu, Ion Ruscutea, Eugen Tugulea, Șerban Borda, Adrian Locovei/Tiberiu Covaci, Richard Balint, Sebastian Lupu, Petre Ghimbășan, Pavel Sirghi, Alexandru Rusu, Corina Cernea, Angela Tanko, Codruța Ureche, Geo Dinescu/Mariana Neagu, Anca Sigmirean/Mariana Vasile, Zentania Lupșe, Linda György, Anca Turcut, Mihaela Gherdan, Alexandru Rois, Nicu Segărceanu, Adrian Pinte, Kovács Csaba, Adrian Gherdan, Gheorghe Iernea, Luca Alexandru, Florin Popescu. Data premierei: 1 martie 2003.